

דעות אחרונות

12.11.2014

דניאל פרידמן
מקווה בכפר ורדים

טבילת אש

בכפר ורדים מתגוררים כ־6,000 תושבים, רובם חילונים, ומעולם לא הוקם בו מקווה, אך מספר משפחות דתיות דרשו מהמועצה המקומית לפעול לבנייתו. מתברר שביישובים אחרים באזור, במרחק נסיעה קצרה, מצויים לא מעט מקוואות –

אבל אם יום הטבילה מגיע בערבי שבת או חג, אין לאישה הדתייה בכפר ורדים דרך מעשית לקיים את מצוות הטבילה. המועצה הקימה ועדה לקביעת קריטריונים לבניית מבני ציבור, וכשהכריזה דירגו את 17 מבני הציבור הדרושים ביישוב – הגיע המקווה למקום האחרון. לאור זאת, הוחלט שלא להקימו.

בבית המשפט המחוזי בחיפה הבהיר השופט רון סוקול שאין חולק על זכויות העותרים לחופש דת ופולחן, אך השאלה היא של חלוקת משאבים ציבוריים – ובעניין זה אין דופי בהחלטת המועצה. בית המשפט העליון התקשה להשלים עם פסק דין סביר והגיוני זה, התואם את העיקרון שאין זה מתפקידו של בית המשפט לנהל את המדינה, וכי פסק דין מפי השופט עזוי פוגלמן הורה להעביר את בניית המקווה לראש סדר העדיפויות בכפר ורדים. העילה להתערבות הייתה שהחלטת המועצה הייתה בלתי סבירה, אלא שאם היה כאן משהו בלתי סביר, הרי זה פסק דינו של בית המשפט העליון – שבהסתמך על עילת הסבירות הגיע לתוצאה בלתי סבירה לחלוטין.

בפסק הדין המשתרע על כ־20 עמודים חסר מידע שני ראה חיוני להבנת העניין: מספר הנשים הדתיות שביקשו לקיים את מצוות הטבילה. נכתב שהעותרים טוענים שיש תושבים המשתייכים לעשרות רבות של משפחות, המגדירים עצמם דתיים או מסורתיים, אולם לא נראה שמבחינת התוצאה זה היה בכלל רלוונטי אם מדובר בשלוש נשים, בחמש או ב־30, ואולי אפילו די באישה אחת. עוד נתון שחסר בפסק הדין נוגע למבני הציבור האחרים שבנייתם עשויה להידחות עקב העלאת המקווה מסוף התור לראשו. זה כמוכרן אופייני למצב שבו מחליט בית המשפט לעסוק בנושא שאיננו בתחומו – היינו הקצאת משאבים לנושא פלוני, שנמצא בפניו, מבלי להתעניין מניין יבואו משאבים אלה ועל חשבון מי ומה יבואו.

פסק הדין מעורר שורה של שאלות: ראשית, אם בגלל המבנה הטופוגרפי של כפר ורדים ומזג האוויר בחורף יסתבר שיש מקומות בכפר ורדים שמהם לא ניתן להגיע למקווה ברגל – האם חייבת הרשות המקומית לבנות מקווה נוסף במרחק הליכה מבתיהן של הנשים הדתיות החפצות לקיים את מצוות הטבילה? שנית, אם ליישוב כלשהו, שאין בו כיום מקווה, הצטרפה משפחה דתית – האם חייבת הרשות המקומית להציב קעת את הקמת המקווה בראש סדר העדיפות? ולבסוף, נביח שליישוב כלשהו, יהא זה כפר ורדים או יישוב אחר, יצטרפו שתיים או שלוש משפחות מוסלמיות או נוצריות, האם הן זכאיות לדרוש הקמת מסגד וכנסייה?

אפשר גם לשלוח את פסק הדין הזה לארצות־הברית, שבה קיימת הפרדת הדת מהמדינה, כדי להפגין עד כמה אנחנו ליברלים. אגב, כיצד מסתדרים שם יהודים דתיים במדינה שאיננה מממנת הקמת בתי כנסת ומקוואות?

רק לאחרונה פירסם בית המשפט העליון את פסק דינו השגוי בעניין חוק המסתננים, שעורר זעם בציבור, ומפלגת הבית היהודי אף הגיבה עליו בהצעת חוק. כעת הצטרף אליו פסק דין שגוי נוסף. שני מינוסים אינם הופכים לפלוס, אפי' לו אם פסק הדין החדש עשוי לרצות מפלגה דתית הוועמת על פסק הדין הקודם. ■